

Namsos kommune
Stavarvegen 2
7856 JØA

Deres ref
2020/733

Vår ref
16/2588-15

Dato
16.april 2021

Fv17 Namsos - Steinkjer - Spørsmål om fritak for bompengeneinnkreving

Vi viser til henvendelse fra Namsos kommune angående plassering av bomstasjonen i Sprova som en del av bompengelopplegget for prosjektet fv 17/fv 720 Dyrstad- Sprova- Malm samt spørsmål om bompengefritak for all internttrafikk i Namsos (tidl. Namdalseid) i bomsnittet i Sprova.

Vedr. flytting av bomstasjon

Namsos kommune ber Samferdselsdepartementet vurdere om plasseringen av bomstasjonen i Sprova er i tråd med gjeldende regelverk. Det vises i denne forbindelse til at plasseringen av bomstasjonen er på kommunegrensen mellom Steinkjer og Namsos kommune. Dette er en plassering som ligger 3 km nord for der ny veg og synlige tiltak i bompengeprojektet starter. Mange bilister vil derfor med stor sannsynlighet kjøre gjennom bomstasjonen i Sprova både i sørgående og nordgående retning uten få nytte av ny veg og de nye tiltakene i prosjektet som skal finansieres med bompenger. Namsos kommune mener at plassering av bomstasjonen på fv 17 i Sprova ikke tar hensyn til dette.

Departementet er enig i at dagens plassering av nevnte bomstasjon i noe grad avviker fra prinsippet om at trafikantbetalingen skal stå i forhold til den nytte trafikanter får av ny veg. Imidlertid skyldes dette avviket at Steinkjer kommune og alle deltakende parter også la til grunn at bomstasjonene i kommunen ikke skulle få betydning for inndelingen av skole-/barnehagekretser. Dette fremgår også av fremstillingen av prosjektets bompengelopplegg i Prop 56 S (2016-2017) s. 4-5. En ny plassering av bomstasjonen i Sprova vil innebære at bomsnittet ikke lokaliseres i tråd med Steinkjer kommunes forutsetninger om at denne plasseringen ikke skulle dele skole-/barnehagekretser for egne innbyggere. En flytting vil også kreve at det settes inn nye tiltak dersom det viser seg at denne løsningen går utover finansieringen av prosjektet.

Flytting av bomstasjonen på Sprova forutsetter lokalpolitisk tilslutning til dette og den fylkeskommunale garantien må opprettholdes. Slike vedtak og tilslutning fra garantist foreligger ikke. Departementet fastholder derfor at bomstasjonen i Sprova blir stående som forutsatt i Prop. 56 S (2016-2017).

Vedr. fritak for bompenger

I Prop. 56 S (2016 –2017), s. 3, pkt. 3, er vedtak fra Nord-Trøndelag fylkeskommunes fylkesting 30. april 2015 sitert, jf. vedtakets pkt. 7, siste setning: «*Det legges også til grunn at interntrafikk i Namdalseid ikke belastes for bompenger i bomsnitt i Sprova.*» I samme proposisjon til Stortinget heter det samtidig at "*til enhver tids gjeldende takstretningslinjer for bompengeprojekt skal gjelde*". Et fritak for interntrafikk som beskrevet i Nord-Trøndelag fylkeskommunes vedtak kan ikke hjemles i fritaksgrunnene fastsatt i gjeldende takstretningslinjer, og det er således motstrid mellom disse forutsetningene i Prop 56 S (2016-2017). Det er i dag noen få særordninger hvor det historisk er gitt fritak for husstander for kjøring til kommunesenteret. Samtidig er det slik at en betydelig del av bompengeinntektene nasjonalt kommer fra jobbreiser innenfor egen kommune. Fritak for nye grupper kan skape nye forventninger andre steder, og dersom noen får fritak og andre ikke vil dette kunne være et brudd på likebehandlingsprinsippet. Departementet mener derfor det er viktig å begrense bruken av fritak og særordninger utover fritaksgrunnene som står nevnt i takstretningslinjene. Dersom noen grupper får unntak eller lavere takster, må andre brukere betale mer, både for å dekke inn inntektstapet det medfører og for å dekke de økte administrative kostnadene knyttet til særordningene. Fritak etter denne type prinsipper bidrar til at andelen administrasjonskostnader øker på bekostning av å betjene bompengelån. Samferdselsdepartementet har derfor arbeidet for å bli kvitt denne type særordninger, blant annet ved en innstramming av fritaksgrunner i takstretningslinjene.

I denne saken foreligger det imidlertid særskilte forhold som kan tale for at unntak fra takstretningslinjene bør vurderes. I Prop. 56 S (2016 –2017) s. 5, pkt. 5 "*Finansieringsopplegg*", heter det: «*Det er mogleg å køyre andre vegar enn dei som har bompengeinnkrevjing, men desse alternative rutene vil vere lengre og ha dårlegare standard*». Vegdirektoratet mente dette løste eventuelle utfordringer for lokaltrafikken i tidligere Namdalseid, nå Namsos kommune, og dette var på det tidspunktet Vegdirektoratets forståelse av begrunnelsen for bomplasseringen på kommunegrensen. Vegdirektoratet ble senere oppmerksom på at forutsetningen om mulige omkjøringsveier var feil og at det er om lag 10-12 husstander i Almlia i Namsos kommune som fortsatt ikke kommer seg til egen kommune uten å kjøre et kort stykke innom Steinkjer kommune.

Departementet mener at hensynet til å ivareta forutsigbare takstretningslinjer og unngå uønsket presedens taler for at det ikke innvilges unntak fra takstretningslinjene for beboerne i Almlia. En slik særordning vil også medføre økte administrasjonskostnader som normalt må finansieres med bompengeinntekter. Departementet legger likevel avgjørende vekt på at det i Prop. 56 S feilaktig ble lagt til grunn at de 10-12 husstandene hadde alternativ bomfri omkjøringsveg til eget kommunesentrum. Departementet mener derfor at det i dette konkrete

tilfellet bør legges til grunn at føringene i vedtaket fra Nord-Trøndelag fylkeskommunes vedtak gjelder foran føringene i takstretninglinjene. Departementet innvilger derfor fritak for bompenger i bomstasjonen på Sprova for nevnte beboere i Almlia i Namsos kommune.

Namsos kommune vil ha et ansvar for å holde bompengeselskapene løpende oppdatert om personer som er bostedsregistrert i det aktuelle område og som dermed har rett på fritak. Som for andre fritaksordninger utsteder bompengeselskapet fritak for kjøretøy etter søknad. Får å få innvilget fritak for et kjøretøy må det foreligge dokumentasjon på at det aktuelle kjøretøyet er registrert på en person som er folkeregisteret med boligadresse i det aktuelle området. Fritaksordningen begrenses til å gjelde to kjøretøy per husstand. Ordningen vil i tråd med etablert praksis ikke få tilbakevirkende kraft.

Fylkeskommunen, de berørte kommunene, Vegdirektoratet og bompengeselskapet Vegamot er orientert ved kopi av dette brevet.

Med hilsen

Thomas Ruud Sollien (e.f.)
underdirektør

Sonja Lindqvist
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Statens vegvesen
Steinkjer kommune
Trøndelag fylkeskommune
Vegamot AS